

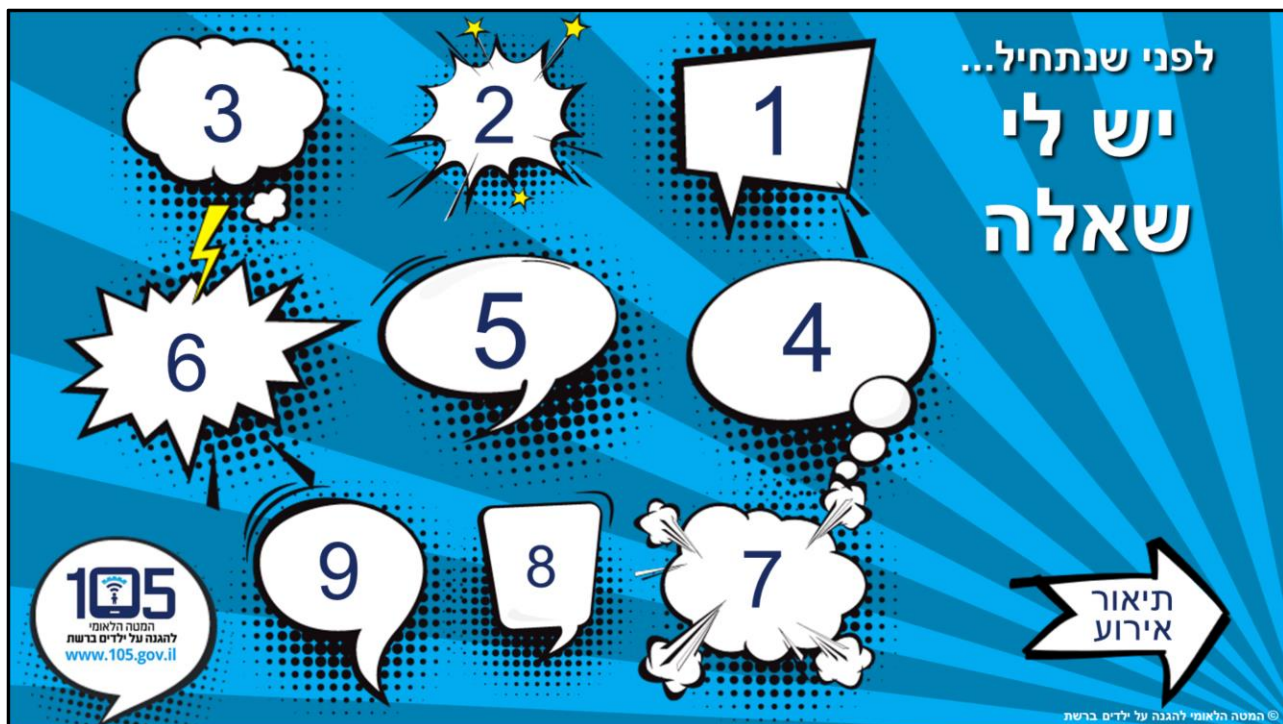

מורים ומורות יקרים,

לפניכם חוברת מלווה למצגת אותה אתם עומדים להציג בפני הילדים. בחוברת ישנן הרחבות והתייחסויות לתוכן השקופיות. מומלץ לעבור על המידע טרם הגעתכם למפגש.

מטרות המפגש:

- הכרות עם המטה הלאומי - מוקד 105
 - כלים להתמודדות עם אירועי פגיעה
 - עידוד התלמידים לפנות לעזרה- הורים, מורים, חברים ומוקד 105
 - חיזוק מסרים להתנהלות מיטבית ברשת
- המנחה יציג את עצמו בכיתה: השם שלו, מה תפקידו ומה מטרות המפגש באופן מותאם לתלמידים.

המנחה יאמר לתלמידים שלפניהם שקופית ובה מספרים. כל מספר הינו כרטיסיה ובה שאלה הקשורה לרשת.

המנחה יבקש מתנדב שיבחר מספר. המנחה יבקש מהתלמיד לשאול את השאלה המופיעה בעקבות הלחיצה על המספר. התלמיד המתנדב יענה על השאלה ולאחר מכן המנחה יפנה את השאלה לתלמידים נוספים בכיתה.

לחיצה על התמונה בכל כרטיסיה מחזירה למסך הראשי עם המספרים.
אין צורך לשאול את כל השאלות (מומלץ לקיים 3 שאלות),

חשוב לשים לב: בכל שלב ניתן לעבור להמשך המצגת ע"י לחיצה על החץ של תיאור האירוע השאלות המופיעות (עפ"י המספרים):

1. מה אתם אוהבים לעשות בטלפון?
2. מה לדעתך טוב ברשת?
3. באיזה אפליקציות אתם משתמשים?
4. נפגעת ברשת, למי תפנה לעזרה?
5. אם היו חוסמים בארץ את הגישה לאינטרנט בטלפונים ניידים. כיצד החיים שלך היו נראים?
6. נניח שאתם משתתפים בתכנית "הישרדות" ויכולים לקחת איתך את הטלפון הנייד ובו אפליקציה אחת בלבד. באיזו אפליקציה הייתם בוחרים?
7. מה אתם יכולים לעשות כדי שמרחב הרשת יהיה מקום שנעים ובטוח להיות בו?
8. מה הדבר הראשון שאתם עושים כשאתם מתעוררים בבוקר?
9. מה היית עושה אם חבר שהכרת במשחק רשת היה מבקש ממך לעבור ל"פרטי"?

מה אתם אוהבים לעשות בטלפון?

הרשת מאפשרת מגוון רחב של פעולות: חשיפה למידע רחב ומגוון המאפשר הרחבת הידע בתחומים שונים, השתתפות במפגשי למידה מקוונים, משחקים, שמירה על קשרים חברתיים, התנדבות, שיתוף במידע, התייעצות עם אנשי מקצוע, צפייה בסרטים ועוד

באילו אפליקציות אתם משתמשים?

חזרה

אם נפגעת ברשת, למי תפנה לעזרה? שאלה שאפשר לעשות ממנה סקר כיתתי המנחה ירשום על הלוח את תוצאות הסקר הכיתתי וישתף את התלמידים בתוצאות בנושא ממחקרים שונים שנערכו בארץ. המנחה יאמר לתלמידים אם התוצאות שהתקבלו בכיתה נמצאות בהלימה לתוצאות המחקרים.

38% פונים להורים, 26% פונים לחברים, 12% פונים לצוות החינוכי, 18% בחרו לא לשתף אף אחד.

לתלמידי היסודי אין צורך לציין אחוזים אלא לומר לתלמידים אם תוצאות הסקר הכיתתי

נמצאות בהלימה לתוצאות המחקרים.

תוצאות הסקר של בזק:

66% מבני הנוער ציינו שהם לא פנו לאף גורם מקצועי כאשר חוו בריונות ברשת או שיימינג. בני הנוער כן רואים בבית הספר גורם מקצועי להתמודדות עם המצב ו-32% מהם פנו לגורם חינוכי בבית הספר.

ומי מכם שמע? על מוקד 105?

הנתונים בשקף הם מסקר שערך המשרד לביטחון פנים בשנת 2016 "תופעת השיימינג בקרב בני הנוער בישראל" בקרב 624 בני נוער (12-18).

לעיתים קרובות אנשים נמנעים מלפנות לעזרה שכן היא נתפסת אצל רבים כסוג של הודאה בתלותיות וחוסר מסוגלות להתמודד עם קשיים באופן עצמאי וכרוכה בסטיגמה חברתית ומחירים פסיכולוגיים של "להיות נזקק". מתבגרים נרתעים מלבקש עזרה מהצוות החינוכי בבית הספר בשל החשש שפניה לא תעזור ואף תחמיר את המצב. במיוחד נמצאה נטייה כזו בקרב ילדים בסיכון לדיכאון, אובדנות ושימוש בסמים וכן בקרב מתבגרים עם נטיה לפרפקציוניזם, שלהם קבלה עצמית נמוכה ושיפוט עצמי שלילי לגבי פניה לעזרה.

בהקשר לכך אנחנו כבר רואים שהילדים הנפגעים ברשת הם נפגעים גם בזירות אחרות כגון אלימות במשפחה, ונפגעים מסוגי אלימות שונים גם פנים אל פנים. חשוב לומר שהנטייה

לפנות לעזרה אינה סטטית, אלא קשורה לשינויים באדם ובסביבה, בנסיבות, בחזרתיות, בסוג הפגיעה וכו'.

סקר המשרד לבטחון פנים, [תופעת השיימינג בקרב בני הנוער בישראל](#), 2017 .
בני נוער ברשת- מסוכנות והזדמנות לטיפול.

<https://www.btl.gov.il/Funds/kolotkorim/Documents/skiratsafrotcyberbulling.pdf>

לקט נתונים מהמועצה לשלום הילד 2017

<http://go.ynet.co.il/pic/news/shnaton2017.pdf>

בני נוער ברשת- מסוכנות והזדמנות לטיפול

<https://www.btl.gov.il/Funds/kolotkorim/Documents/skiratsafrotcyberbulling.pdf>

אם היו חוסמים בארץ את הגישה לאינטרנט בטלפונים ניידים

נניח שאתם משתתפים בתכנית הישרדות ויכולים לקחת
איתכם את הטלפון הנייד ובו אפליקציה אחת בלבד

חזרה

איזו אפליקציה הייתם
בוחרים?

105
המטה הלאומי
להגנה על ילדים בדרשות
www.105.gov.il

המטה הלאומי להגנה על ילדים בדרשות

חזרה

מה אתם יכולים לעשות
כדי שמרחב הרשת יהיה
מקום שנים
ובטוח להיות בו?

105
המטה הלאומי
להגנה על ילדים ברשת
www.105.gov.il

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

חזרה

מה הדבר הראשון
שאתם עושים
כשאתם
מתעוררים
בבוקר?

105
רמטה הלאומי
להגנה על ילדים בדרות
www.105.gov.il

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

מה היית עושה אם אחד השחקנים שהכרת במשחק רשת, יבקש ממך לעבור ל"פרטי"?

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המטרה שהילדים יבינו שלא עוברים לפלטפורמות פרטיות, כגון ווטסאפ, עם אנשים שלא מכירים
במרחב הפיזי

כמו שראינו רבע מהילדים נפגעים ברשת . כלומר, אם בכיתה יש 36 תלמידים, 9 מהם נפגעו ברשת.

במפגש זה נרצה לספר לכם על מוקד 105 – שהינו חלק ממטה לאומי להגנה על ילדים ברשת.

לפני שנספר לכם בהרחבה על המוקד, נציג בפניכם אירוע פגיעה אשר הגיע למוקד. **המנחה יבחר את אחד מהסיפורים, ילחץ על הבחירה וינהל דיון בכיתה בהתאם לשאלות המוצעות.**

האפשרויות:

1. סיפור מקרה מתגלגל- בסיפור המקרה כל פעם מוסיפים קטע מילולי לסיפור שעליו נערך דיון בכיתה.

2. סיפור מקרה בסרטון- מוצג סרטון במקטעים, ובין מקטע למקטע נערך דיון. חשוב לשים לב להנחיות ולעצור את הסרטון על פי הדקות המומלצות.

המנחה יציג בפני הילדים סיפור מקרה בו מתואר מצב פגיעה ברשת, וינהל עימם דיון בהתאם להתפתחות הסיפור.

במהלך הדיון לגבי האירוע המתגלגל ובכלל, חשוב לדבר על המידע הבא בהקשר לאפליקציית הוואטסאפ:

א. אנו בעלי שליטה על סוג הקבוצות אליהן משתפים אותנו בוואטסאפ - כל משתמש יכול למנוע הוספה אוטומטית לקבוצות בוואטסאפ:

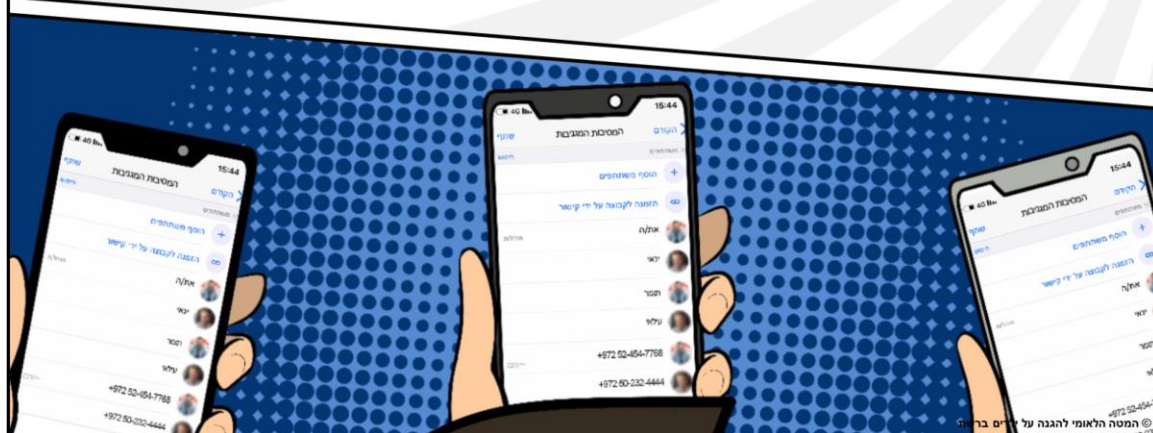
<https://faq.whatsapp.com/he/26000254/?category=5245250>

משתמש יכול לבחור בין 3 אפשרויות:

1. להגדיר מצב בו כל אחד יכול לצרף אותך לקבוצה ללא הגבלות.
2. להגדיר צירוף לקבוצות על-ידי אנשי קשר בלבד - במקרה כזה כאשר משתמשים שאינם אנשי קשר ינסו להוסיף את המשתמש לקבוצה, הוא יקבל הזמנה שיידרש לאשר לפני שיצורף אליה.
3. האפשרות השלישית מונעת כל הוספה אוטומטית- כל ניסיון של מישהו להוסיף לקבוצה יביא לשליחת הזמנה שדורשת אישור שלי וכך יש לי שליטה על הצירוף שלי לקבוצות- שזו האפשרות המועדפת, המאפשרת לנו להגן על עצמנו

ב. קבוצת וואטסאפ הנפתחת בקישור מאפשרת למגוון של אנשים להיכנס אליה. אנו לא יודעים למי מגיע הקישור ומי מצטרף לקבוצה, ולכן מומלץ לא להיכנס לקבוצות שנפתחות בקישור

תלמידי הכיתה הסתקרו ונכנסו לקבוצה "המסיבות המגניבות".
בקבוצה הועלו רעיונות להפעלות מעניינות ומצחיקות, לאפשרויות כיבוד ועוד.
בקבוצה היו מגוון משתתפים ממקומות שונים בארץ, שאותם לא הכירו תלמידי
כיתה ה'.

המטה הלאומי להגנה על ילדים בריאות

רעיון פיצוץ!
להפעלה לחצו על
התמונה!

לאחר כמה ימים
שלח אחד החברים בקבוצה
את ההודעה הבאה:
"רעיון פיצוץ להפעלה, לחצו
על התמונה".

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המנחה ישאל את התלמידים:
האם הייתם לוחצים על התמונה? כן או לא (הצבעה קצרה בכיתה)

למנחה: תמונה מביכה מאוד יכולה להיות תמונה בעלת אופי מיני/חושפני.

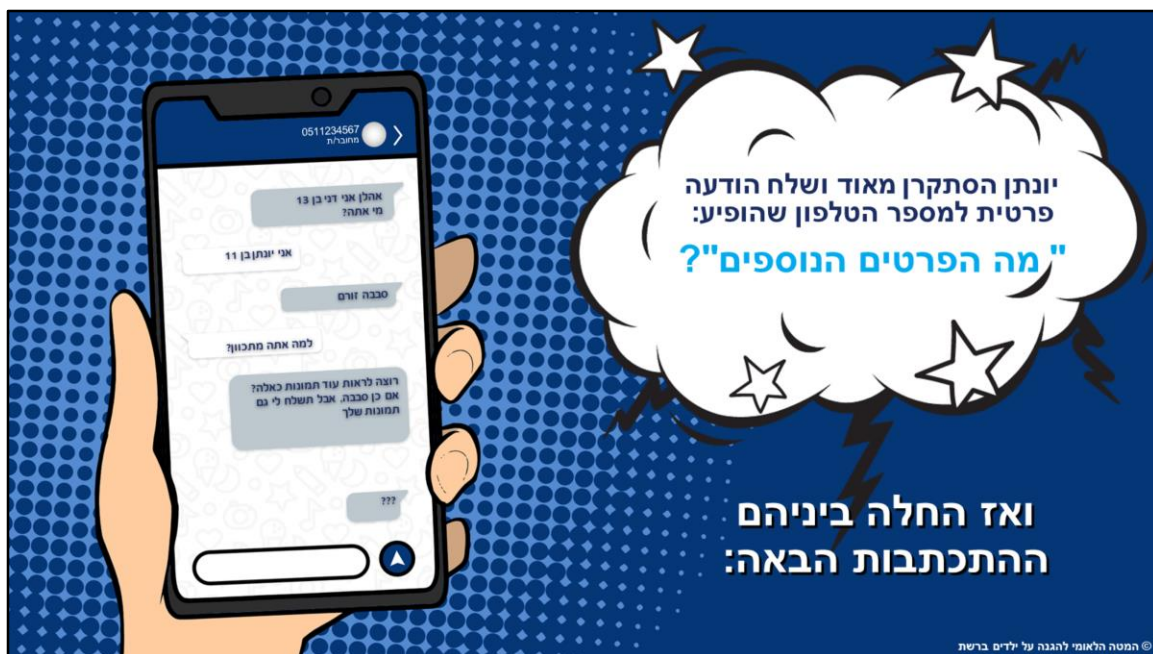

דיון בכיתה:

כיצד לדעתכם הרגישו התלמידים שנחשפו לתמונה?

מה לדעתכם עליהם לעשות?

למנחה: חשוב לאפשר לכל קשת הרגשות לבוא לידי ביטוי. בנוסף, חשוב להתייחס גם לאפשרות של שיתוף ופניה לעזרה.

דיון בכיתה:

מדוע יונתן לא מגיב להודעה של דני?
 כיצד לדעתכם מרגיש יונתן? חשוב שיעלו מגוון של רגשות, כגון: בהלה, מבוכה, בלבול, פאדיחה, כועס על עצמו שהיה תמים, פחד, חוסר ביטחון, סקרנות, התרגשות
 מה לדעתכם על יונתן לעשות?

למנחה: חשוב לאפשר לכל קשת הרגשות לבוא לידי ביטוי. כמו כן, חשוב להתייחס גם לאפשרות של שיתוף ופנייה לעזרה.

סרטון "פנים אל פנים"

האם יש בעיה בהפצת הסרטון
לחברים ברשת החברתית?

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המנחה יקרין שני קטעים מתוך הסרטון:

קטע ראשון: החל 0:42 דקה עד 1:30 דקה. המנחה יעצור וישאל:
האם יש בעיה בהפצת הסרטון לחברים ברשת החברתית? נמקו את תשובתכם.
למנחה: אין בעיה בהפצת סרטון מסוג זה כל עוד זה בהסכמת המצולם (וזו נכון לשלב הזה של הסרטון).

המנחה ימשיך להקרין את המשך הסרטון:

החל מ-1:30 עד 3:16

ואז יש לעבור לשקופית הבאה עם השאלות לדיון

דיון בכיתה

- האם יש בעיה בהפצת הסרטון? הסבירו
- איך לדעתכם מרגיש התלמיד הנפגע?
- מה לדעתכם עליו לעשות?
- מה יחזק את התלמיד הנפגע?
- מה יעזור לו כעת?

המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המנחה ישאל את הילדים:

1. האם יש בעיה בהפצת הסרטון? הסבירו.
 2. כיצד לדעתכם מרגיש התלמיד הנפגע?
 3. מה לדעתכם עליו לעשות?
- למנחה: ייתכן ויעלו התשובות הבאות: לחפש את הילד המפיץ, לספר להוריו, לספר למחנך/ יועצת, לא להתרגש מהסרטון ולהמשיך את שגרת היום, לפנות לגורם מקצועי להסרת הסרטון מהרשת. במידה ולא תעלה אפשרות של פניה לעזרה, חשוב להציע אותה.
4. מה יחזק את התלמיד הנפגע?
 5. מה יעזור לו כעת? (שחברים שלו יחזקו אותו, יתמכו בו, שהמורים בבית הספר יראו אותו: יגשו אליו וידברו איתו, מי שהעלה את הסרטון הפוגעני יתנצל וכד')

לאחר הדיון על הסרטון, ניתן, באם יש זמן, לחזור לסיפור מקרה או להמשיך לשקף הבא, המתייחס לפניי

סיפור מקרה

"פרסום תצלום, סרט או הקלטה של אדם המתמקדים במיניותו, בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפיל את האדם או לבזותו, ולא ניתנה הסכמתו לפרסום, ייחשבו להטרדה מינית"

למי ניתן לפנות לעזרה

הפצת תמונות וסרטונים פוגעניים, גם כשהיא לא עבירה על החוק - פוגעת

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

להחלטתו של המורה האם להציג שקופית זו, בהתאם למאפייני הכיתה ולצרכים העולים. חוק הסרטונים מתאים להסבר לתלמידי כיתה ו'. יש לציין שהחוק מדבר על כך ששליחת תמונה, סרטון או הקלטה חושפני או מיני, ייחשב לעבירה פלילית, כלומר, עבירה על החוק. יש להסביר את גיל האחריות הפלילית, כלומר, מעל גיל 12, כל ילד/ה, נושאים באחריות פלילית, וזה אומר, שאם מוגשת תלונה, ייפתח תיק פלילי. חשוב לזכור:

גם הפצה של תמונה שאינה מינית או חושפנית, והיא לא עבירה על החוק, עשויה לפגוע לא פחות!

לאחר ההסבר הנ"ל, על ניתן, באם יש זמן, לחזור לסיפור מקרה/לסרטון או להמשיך לשקף הבא, המתייחס לפנייה לעזרה

המנחה יאמר לילדים: אחת הפעולות שתמיד יכולות לחזק כל אחד מאיתנו בעת מצוקה היא- **פניה לעזרה**.

פניה לעזרה מעידה על כך שהקורבן הוא בעל כוחות נפשיים רבים, יודע לקחת אחריות ונוקט בפעולות בכדי לסייע לעצמו

חשוב לציין שהגורם הטבעי שאליו כדאי לפנות לעזרה הוא ההורים ו/או הצוות החינוכי, ויחד איתם לקבל החלטה למי לפנות, ובכל מקרה, הם יכולים לפנות למוקד 105

מתוך המידע שעלה במשחק הפתיחה עולה כי ילדים ונוער עושים שימוש רב באפליקציות שונות, כרבע מבני נוער חווים פגיעה ברשת ואלו שחוו פגיעה או שנחשפו לפגיעה לא תמיד פונים לעזרה.

ילדים ובני נוער נמנעים מלבקש עזרה במצבי סיכון ואף במצבי חיים יום יומיים. פעמים רבות הם עונים "הכל בסדר", לשאלה "מה שלומך?" לא אחת הם מבטלים בקלות הצעת עזרה ועונים "אני מסתדר לבד, לא צריך עזרה". לעיתים, הם לא מאמינים שהם ראויים לעזרה, ולפעמים הם פשוט מתביישים לבקש אותה.

על כן, חשוב לעודד ילדים לפנות לעזרה ולחזק בקרבם את ההבנה כי הם אינם לבד בסיטואציה הפוגענית.

מכלל ההיבטים שציינו ממשלת ישראל החליטה להקים מטה לאומי להגנה על ילדים ברשת המהווה כתובת לאומית עבור הציבור הרחב (ילדים והורים) בנושא האלימות והפשיעה נגד ילדים ובני נוער במרחב המקוון.

מוקד 105- להגנה על ילדים ברשת. הגיע אירוע למוקד, איך זה עובד?

המנחה יאמר לילדים: אסביר לכם מה קורה כאשר מגיע אירוע למוקד לדוגמא:

הורה מתקשר למוקד בעקבות פגיעה שחוזה הילד שלו. מוקדן שהוא שוטר עונה בטלפון להורה ומברר את פרטי האירוע. שואל שאלות לגבי הילד והאירוע: באיזו אפליקציה התרחשה הפגיעה, מה נכתב/ הופץ, מי מעורב וכד'. המוקדן מבקש מההורה לשלוח למייל של המוקד תצלומי מסך המתעדים את הפגיעה.

לאחר קבלת פרטי האירוע, האירוע מועבר למומחים לפגיעות ברשת, ויחד עם השוטרים במוקד מקבלים החלטה על אופן הטיפול באירוע.

האירוע מטופל במוקד ובמידת הצורך ובהסכמת ההורים מועבר להמשך הטיפול ביישוב: משטרה, בית ספר ורווחה.

כאשר הפגיעה מופסקת והאירוע טופל, מסתיים הטיפול במוקד. יש פעמים שהטיפול ימשיך ע"י ביה"ס או גורמי סיוע אחרים בקהילה.

המנחה יציג לתלמידים אירועי פגיעה שונים וידגיש את המסר- אל תישארו עם חווית הפגיעה לבד, יש למי לדווח- למוקד 105.
ישנן 2 בועות ריקות וניתן לומר לתלמידים:
השארנו בועות ריקות, כי ייתכן ויש לכם דוגמא לאירוע פגיעה שאינו מופיע פה....

בכל מקרה של מצוקה או
פגיעה ברשת – אל תישארו עם
זה לבד!

כל אחד יכול לפנות

למוקד 105

להתייעץ
לקבל מידע
לדווח ולקבל עזרה

במה מוקד 105 יכול לסייע?

- הסרת תמונות וסרטונים במידת האפשר
- טיפול באירועי פגיעה ברשת
- מצבים שלא ידועה בהם זהות הנפגעים או הפוגעים
- מצבי חירום ומצוקה
- הפניה לגורמי סיוע בבית הספר ובקהילה
- מתן מידע

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

הרחבה למנחה אודות המענים שהמוקד נותן:

מוקד 105 עומד לשירות הציבור בעיקר בהיבטים הבאים:

כשיש צורך בהסרת תכנים, המוקד ייתן מענה מ-2 סוגים:

תוכן פלילי- כגון: הפצת תמונה/סרטון חושפניים והפצת תכנים בעלי אופי מיני, איומים, חשש לפגיעה בחיי אדם.

תוכן שאינו פלילי- כמעט בכל אפליקציה ניתן לדווח על תוכן פוגעני באמצעות לחיצה על אייקון עזרה/ גלגל שיניים/ 3 נקודות.

חשוב לדעת כי למנהלי האפליקציה יש אינטרס שהמשתמשים בה ימשיכו לעשות שימוש באפליקציה ושירגישו בטוחים ומוגנים. כמו כן, ישנה אפשרות לדווח על פוסט ספיציפי על ידי לחיצה על שלוש הנקודות משמאל לפוסט

ייעוץ וסיוע לגבי טיפול באירוע פגיעה:

ייעוץ וסיוע להורים, צוותי חינוך, תלמידים במגוון אירועים כגון: פתיחת דף אינסטגרם מתחזה, שיימינג וכד'.

סיוע במצבים בהם הזהות לא ידועה זהות הנפגעים או הפוגעים (השם שלו ומיקומו) במקרים הבאים:

- ככלל, כשהאירוע בעל אופי פלילי או באירוע בו יש חשש לחיי אדם (למשל איום באובדנות).

סיוע במצבי חירום ומצוקה

מתן מידע להורים, צוותי חינוך ותלמידים והפניה לגורמי סיוע בקהילה, לדוגמא:

- שיחות הסברה, מתן חומרי הסברה, ו/או פעילויות וסדנאות לתלמידים ולצוותי חינוך.

איך נמנע ממצבי פגיעה?

האם המידע עלול לפגוע בי או
באחרים?

האם המידע אמיתי או מועיל?

האם ארגיש בנוח אם
ההורים שלי, האחים שלי
או סבתא שלי יראו את
המידע?

נפעיל שיקול דעת –
30 שניות של מחשבה
לפני שיתוף והפצה

**נשאל את
עצמנו:**

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המנחה יאמר לילדים: במהלך המפגש סקרנו את מרחבי הרשת בהם אתם נמצאים, ומה אתם אוהבים לעשות בהם. בנוסף, במהלך המפגש נחשפנו למצבי סיכון ופגיעה מהם כדאי לנו להימנע. על כן, להלן נסכם את המפגש במספר מסרים שחשוב לנו להעביר אליכם. אתם מוזמנים להתייחס ולהגיב

איך נמנע ממצבי פגיעה?

נקפיד על שפה מכבדת

נעמוד לצד החברים שלנו אם יפגעו בהם

נדמיין שמי שאנחנו כותבים לו נמצא עכשיו מולנו

נפנה למבוגר לעזרה

נהיה
רגישים
ואכפתיים

איך נמנע ממצבי פגיעה?

לא נמסור לאחרים פרטים אישיים על עצמנו כמו מספר טלפון, כתובת או שם בית הספר

לא נמסור סיסמאות לאחרים, גם לא לחברים קרובים

נקפיד לא לצלם תמונות או סרטונים שעלולים להביך אותנו ולא לשלח אותם לאחרים

נשמור
על
הפרטיות

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

חשוב לציין שכל מי שהפיץ ו/או העביר הלאה תמונה/סרטון/מדבקה גם עבר עבירה, גם פגע

איך נתמודד?

"יהיה בסדר", "אני אתמודד", "זה יכול לקרות לכל אחד", "אני לא אשם"

"הפגיעה זמנית, היא תסתיים"

"לכל בעיה אפשר למצוא פתרון", "יהיה מי שיעזור לי"

נאמר
לעצמנו

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

למנחה:

כל מה שאמרנו בשלושת השקפים הקודמים יאפשר לנו להימנע ממצבים בהם אתם עלולים להיפגע.

במידה ונפגעתם, איך תתמודדו:

בשקופית זו מופיעים ראשית האמירות לצורך דיבור והרגעה עצמית. יש להדגיש את החשיבות של הדיבור העצמי לצורך התמודדות

איך נתמודד?

נתנתק ממסכים – נימנע מלראות
את התוכן הפוגעני

נחזק את עצמנו באמירות חיוביות

לא נגיב, נחסום את הפוגע
ונעשה צילום מסך לתיעוד הפגיעה

נחסום, נתנתק
ונדווח אם
נפגענו

נדווח למבוגר – הורים,
מורים, מוקד 105

איך נתמודד?

לא נעמוד מהצד – נעצור את הפגיעה
ונסייע לנפגע בחיזוקים חיוביים
ואמירות תומכות

לא נעביר את המידע הלאה

נעשה צילום מסך לצורך תיעוד הפגיעה

נדווח למישהו מבוגר -
הורים, מורים, מוקד 105

נעצור, נסייע
ונדווח אם
אחרים נפגעו

מידע נוסף על המטה הלאומי ניתן למצוא ב:

המנחה יציג לילדים את היישומים בהם ניתן להכיר את המטה הלאומי